meppel.nl

Agendapunt 7.2

Vertrouwelijkheid:
Openbaar

Meppel, 9 februari 2021

Aan de Gemeenteraad.

Raadsvoorstel nr.
1464654

Onderwerp:
MKBA gracht Prinsenplein en voorstel vervolg

Voorgesteld besluit:
1) kennis te nemen van definitieve versie van het onderzoeksrapport 'MKBA Meppeler Gracht' d.d. 22-01-2021;
2) niet over te gaan tot (nadere voorbereidingen en onderzoeken voor) het open graven van de gracht;
3) opdracht te geven aan het college voor het ontwikkelen van een herinrichtingsplan voor het Prinsenplein waarin de positieve effecten uit de MKBA worden meegenomen.

Inleiding:
Grachten en Meppel horen bij elkaar. De grachten zijn één van de belangrijke onderdelen die de stad aantrekkelijk maakt en een hoge belevingswaarde geeft. De grachten in het hart van de binnenstad zijn in het verleden gedempt en hebben plaats gemaakt voor andere functies en voorzieningen. Demping van de grachten aan de randen van de binnenstad is ondanks plannen daarvoor destijds voorkomen. In het recente verleden werd de Gasgracht zelfs opnieuw open gegraven om een stuk cultuurhistorie en belevingswaarde terug te brengen. Het al dan niet in verdere mate terugbrengen van de grachten in de binnenstad is een thema dat met regelmaat aandacht heeft in Meppel. Uw raad gaf in dit kader opdracht aan het college om de maatschappelijke kosten en baten van het open graven van een gracht op het Prinsenplein, het stuk gracht in het verlengde van de Gasgracht, te onderzoeken.

De maatschappelijke kosten en baten analyse (MKBA) is door bureau Witteveen+Bos uitgevoerd. Zij hebben hierbij de standaard MKBA systematiek toegepast. Het concept rapport is eind vorig jaar opgeleverd. Daarna is het concept rapport aan de Meppeler samenleving gepresenteerd en is eenieder in de gelegenheid gesteld om vragen of reacties op het rapport in te sturen. Er zijn vier reacties binnengekomen vanuit de samenleving. De reacties zijn voorgelegd aan Witteveen+Bos. Een overzicht van de binnengekomen vragen en reacties inclusief de beantwoording zijn opgenomen in de bijlage. De reacties hebben niet geleid tot inhoudelijke aanpassingen in het rapport of verandering van de uitkomsten. Naar aanleiding van de vragen en reacties zijn een aantal passages in het rapport echter wel van een uitgebreidere toelichting voorzien. Het gaat hierbij om de uitleg van gedane aannames, berekeningen en vergelijkingen met andere steden. Met deze aanvullingen is de definitieve versie van het rapport ontstaan. Het definitieve eindrapport is opgenomen als bijlage bij dit voorstel.

Beoogd (maatschappelijk) effect
•Het creëren van duidelijkheid over de toekomstige inrichting van het Prinsenplein;
•Het verbeteren van de fysieke inrichting van het Prinsenplein en daarbij de belevingswaarde te vergroten.

Argumenten

2.1 De uitkomst van de MKBA geeft een negatief eindsaldo

Het rapport laat zien dat het graven van de gracht relatief hoge kosten en negatieve baten met zich mee brengt. Deze worden met name veroorzaakt door de uitvoeringskosten, een toename van de veiligheidsrisico's en de fysieke impact die het graven van een gracht heeft op de bestaande functies en voorzieningen.

De positieve baten blijken daarentegen van substantieel beperktere omvang. De mate waarin de gracht zal bijdragen aan waterrecreatie gerelateerde functionaliteiten en bezoekersaantallen blijkt klein te zijn. Dit komt onder andere doordat er relatief veel bruggen gepasseerd moeten worden om de gracht te bereiken, er geen doorgaande vaarroute ontstaat, de gracht betrekkelijk smal zal zijn, en bestaande aanlegplaatsen mét voorzieningen op loopafstand van de binnenstad zijn gelegen. Een economische boost zal hierdoor uitblijven.

Uit de MKBA blijkt dat de economische potentie van het open graven van de gracht op het Prinsenplein negatief is. Wij vinden de economische potentie een dermate belangrijke factor waardoor wij voorstellen om niet over te gaan tot het graven van de gracht.

2.2 Positieve baten gelden ook in geval van alternatieve herinrichting van het plein

Uit het onderzoek blijkt dat een aantal positieve effecten van het open graven van de gracht, bijvoorbeeld op het vlak van natuur, klimaatadaptatie, leefbaarheid en ook de toename bezoekersaantallen en hun bestedingen als gevolg van een verbeterde ruimtelijke kwaliteit, ook of zelfs in ruimere mate bereikt kunnen worden met alternatieve vormen van herinrichting.

3.1 Herinrichting is urgent door het vervallen van de parkeerfunctie

Nadat de parkeergarage Kromme Elleboog in gebruik zal worden genomen, verdwijnt de parkeerfunctie op het Prinsenplein en wordt dit deel van de binnenstad autoluw. Dit maakt herinrichting van het plein noodzakelijk en urgent om een aantrekkelijk omgevingsbeeld en –waarde te houden c.q. te creëren. De aanwezige parkeervakken verliezen hun functie en ook zal de ongelijk liggende bestrating (als gevolg van worteldruk) waarschijnlijk voor steeds meer problemen en ongemakken zorgen. Dit maakt dat het plein redelijkerwijs op relatief korte termijn aangepakt moet worden.

3.2 Een aantal positieve effecten zijn ook te behalen met alternatieve vormen van herinrichting

Door bij de ontwikkeling van een alternatief herinrichtingsplan oog te houden voor de uit de MKBA naar voren gekomen positieve effecten zal meerwaarde ontstaan voor de ruimtelijke kwaliteit én de omgeving. Door het vergroten van de belevingswaarde, met respect voor het cultuurhistorische verleden, kan een aantrekkelijke omgeving ontstaan die bezoekers trekt en bindt, de leefbaarheid voor Meppelers vergroot en een positieve bijdrage kan leveren aan doelen op het vlak van natuur en klimaatadaptatie. In dit vervolgproces van de planvorming willen wij wederom, evenals bij de uitvoering van het MKBA onderzoek, participatie en betrokkenheid vanuit de samenleving een plek geven.

Kanttekeningen

2.1 Er wordt geen stuk cultuurhistorie teruggebracht in het straatbeeld

Door de gracht niet open te graven zal dit cultuurhistorische element niet teruggebracht worden in de Meppeler binnenstad en het Prinsenplein in het bijzonder. Bij de nadere uitwerking van een alternatief herinrichtingsplan kan geprobeerd worden om een subtiele verwijzing naar het verleden te integreren. Op deze manier zou het cultuurhistorische verleden alsnog een plek in het straatbeeld terug krijgen.

2.2 De uitkomsten zijn deels gebaseerd op aannames en inschattingen

Bij de uitvoering van een MKBA worden de kosten en effecten van een bepaalde maatregel in beeld gebracht. Vervolgens wordt er een financiële vergelijking van de kosten en de baten gemaakt. Bij het berekenen van de omvang van ieder effect gebruik je idealiter gegevens en informatie van de betreffende situatie en context. Omdat niet voor alle verwachte effecten de onderliggende cijfers specifiek voor Meppeler situatie bekend zijn (bijvoorbeeld het aantal water gerelateerde ongelukken of exacte informatie over de toename van bestedingen door bezoekers), is hiervoor onder andere gebruik gemaakt van kentallen, ervaringen en beschikbare cijfers van vergelijkbare projecten of situaties. Op basis van deze gegevens van elders zijn vervolgens een aantal noodzakelijke aannames en inschattingen gedaan als vertaalslag naar de Meppeler situatie. De uitkomst van de MKBA kan daarom niet als exacte wetenschap worden gezien. Wel geldt dat voor iedere vergelijking met referentie projecten of situaties elders beredeneerd is of, hoe en in welke mate die vergelijking van toepassing is. De uitkomst van de MKBA vormt hiermee de beste benadering van de werkelijkheid die op dit moment gedaan kan worden.

3.1 Kosten voor herinrichting zijn niet opgenomen in de begroting 2021

Momenteel hebben we geen krediet opgenomen voor de herinrichting van het Prinsenplein. Ook voor de voorbereiding zijn nog geen middelen beschikbaar. Om met prioriteit invulling te kunnen geven aan de herinrichtingsopgave van het Prinsenplein is het echter onvermijdelijk dat er op korte termijn een beperkt aantal voorbereidingskosten gemaakt worden. Deze voorbereidingskosten zullen we in eerste instantie vanuit structurele budgetten dekken. Tijdens de vervolgstappen worden de mogelijkheden voor cofinanciering of subsidiebijdragen van derden onderzocht.

Integrale afstemming

Het MKBA onderzoek is uitgevoerd een extern onderzoeksteam van bureau Witteveen + Bos. In het kader van het onderzoek heeft Witteveen+Bos een externe werksessie georganiseerd met een afvaardiging vanuit Meppeler belanghebbende en betrokken sectoren en organisaties. De volgende sectoren en organisaties waren vertegenwoordigd:

- Evenementen
- Detailhandel
- Horeca
- Stichting Oud Meppel
- Voormalige Grachtwacht
- Vastgoed/eigenaren
- Het wijkplatform
- Beheer openbare ruimte

Binnen de gemeente zijn de volgende teams betrokken geweest bij de begeleiding en uitvoering van de MKBA:

- Team Economie en Ruimte
- Team Ruimte Initiatief
- Team Advies
- Team Informatie en Interne dienstverlening

Financiën

Op dit moment zijn nog geen financiële middelen beschikbaar voor herinrichting Prinsenplein. Wij zijn in gesprek met de Provincie Drenthe om te kijken of we het Binnenstadfonds dan wel het Regiostedenfonds hiervoor kunnen benutten.

De voorbereidingskosten dekken we eerst vanuit structurele budgetten. Zodra we meer duidelijkheid hebben over de mogelijke subsidie en de hoogte van het (resterende) investeringsbedrag voor de gemeente, zullen we daarvoor voorstellen doen in de PPN 2022-2025 en concreet in de begroting 2022.

Effecten overige programma's

De planvorming voor de herinrichting van het Prinsenplein geldt als voorbereiding op het daadwerkelijk aanpassen van de fysieke (leef)omgeving in de binnenstad en heeft daarmee een link met het Binnenstadsplan. Door bij de planvorming oog te hebben voor onderdelen als klimaatadaptatie en natuur/groen is er ook een relatie met het thema duurzaamheid.

Communicatie

Niet van toepassing

Uitvoering

Na besluitvorming zal de planvorming voor een herinrichtingsplan gestart worden. We willen deze planvorming op de gebruikelijke wijze vormgeven maar wel met de nodige prioriteit zodat daadwerkelijke herinrichting c.q. realisatie in 2022 mogelijk is.

Energietransitie

Niet van toepassing

Bijlagen

1. Eindrapport MKBA Meppeler gracht
2. Overzicht vragen/reacties, inclusief beantwoording

Burgemeester en wethouders,

de secretaris,	de burgemeester,
A.J. Kastelein	R.T.A. Korteland

P/o Ad Hoen
LBM